

SLOVENSKI NAROD

Ishaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petil a 2.— Din, do 100 vrat 2.50 Din, večji inserati petil vrata 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Slovenski Narod veča letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravištvu: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Sumljiva naglica s proračunom

Vladno večino zastopajo v skupščini 3 radikalni poslanci. — Vlada hoče spraviti proračun pod streho že jutri. — Debata o finančnem zakonu bo burna

Beograd, 9. marca. Na včerajšnji popoldanski seji Narodne skupščine, ki je trajala pozno v noč, je vladna večina najprej odklonila zahtevo KDK po vzpostavitvi poštne direkcije v Splitu. V razgovoru s poslanci je minister pošte Vlajko Kocić izjavil, da bo kmalu prišla na vrsto tudi poštna direkcija v Ljubljani, kjer bo ostal samo inspektorat, podrejen poštni direkciji v Zagrebu ali pa direktno ministrstvu.

Ob 7. zvečer je pričela razprava o proračunu. Vladna večina je po krajši debati sprejela proračun ministrstva za promet in ministrstva pošt. Dasiravno je znano, da je proračun prometnega ministrstva izredne važnosti, tako z ozirom na obupne razmere, ki vladajo na železnikah, kakor tudi z ozirom na novo trasirane proge, je vladna večina šla preko vsega tega in brez temeljitih razprav, ki bi bile v interesu izboljšanja našega prometa nujno potrebne, sprejela predloženi proračun. Ob 1. zjutraj je pričela debata o proračunu ministrstva za pošte in je vladna večina po kratki debati sprejela tudi ta proračun. Narodna skupščina je bila skoraj prazna, ker vladna večina sploh ne kaže nikakega zanimanja za proračunsko debato, KDK pa je že pred pričetkom debate zapustila sejo.

Ekspeze poštne ministra

Po sprejetju proračuna prometnega ministrstva je takoj pričela razprava o proračunu ministrstva za pošte. Poštni minister Vlajko Kocić je podal kratek ekspeze, v katerem je povdarjal, da je v splošnem stanje naših pošt zadovoljivo. Naglašal je veliko važnost poštne ustanove v gospodarskem in kulturnem življenju ter povdarjal, da si ministrstvo prizadeva, da kar najbolj ustreže vsem zahtevam in potrebam. Nameraval je prvotno znižati nekatere poštne tarife, vendar pa je moral to namero spričo naraščajočih izdatkov opustiti. Pošta je ena najbolj aktivnih državnih podjetij. Proračun predvideva 135 milijonov čistega dobička. Ministrstvo je v minulemu letu delalo na to, da bi dobili vsi poštini uradi svoje lastne prostore. V ta namen je bilo potom Poštne hranilnice zgrajenih mnogo poslopj in se bo ta praksa nadaljevala tudi v prihodnjem letu.

Telefonski promet stalno narašča in je zato nastala tudi potreba moderniziranja obstoječih naprav. Avtomatske telefonske centrale so bile doslej montirane v Ljubljani in Novem Sadu, montaža dela pa so v teku tudi v Mariboru, Zagrebu in Sarajevu. Jugoslavija ima direktne telefonske zveze z Madžarsko, Rumunijo, Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo, v kratkem pa bo odprta tudi direktna zveza s Curibom in Parizom.

Posebno pozornost posveča ministrstvo Poštne hranilnici, ki se zelo zadovoljivo razvija. Vloge so znašale v preteklem letu 662 milijonov, celokupni promet 46 milijard, čist dobiček pa 29 milijonov Din.

V debati sta govorila samo posl. Čeda Kukanović in dr. Tupanjanin, na kar je večina ob navzočnosti komaj par poslancev proračun sprejela.

Zopet incident radi zapisnika

Beograd, 9. marca. Današnja seja Narodne skupščine je pričela šele ob 11. Pri čitanju zapisnika je prišlo znova do prerekanja med KDK in vladno večino, ker tudi danes v zapisniku ni zabeleženo, da je KDK zapustila sejo. Med čitanjem zapisnika je g. Radić zaklical: Sramota, sprejemate proračun ob navzočnosti 12 poslancev.

Vladno večino zastopajo 3 poslanci

Nato je prišel v razpravo posl. dr. Maček glede reorganizacije ministrstva za šume in rudnike. Predlog predvideva razbreznenitev ministrstva s tem, da se prenese uprava občinskih in drugih javnih gozdnih posestev na prvotne lastnike, dočim bi država še naprej vršila je nadzorstvo. V debati so poslanci dr. Maček, Palović in Metikoš utemeljevali predlog, ki bi ga bila vladna večina brez dvoma odklonila, če bi po nemarnosti svojih poslancev ne prišla v skrajno sužen položaj. Ko je prišlo

Dva tabora v Narodni skupščini

Mlajši radikalni in demokratski poslanci odobravojo, starejši in treznejši pa obsojajo hegemonistični režim. — Laži in intrige edino orožje režimovcev. — April prinese važne izpremembe.

Beograd, 9. marca. V zadnjem času je opažati v Narodni skupščini razdelitev v dva tabora pri presojanju politične situacije. V enem taboru so oni, ki zagovarjajo sedanji sistem in nadaljevanje Vukičevićevega režima. V tem taboru so v glavnem vodilni politiki demokratskega kluba in radikalni okrog g. Vukičevića, večinoma mladi poslanci, ki so bili izvoljeni šele pri zadnjih volitvah. V drugem taboru so pa starejši politiki, resni ljudje, ki smatrajo v presojanju političnega položaja popolno spremembo sistema in režima za neobhodno potrebno.

Vukičevići se prav dobro zavedajo, da jim grozi največja nevarnost s strani KDK. Zato se poslužujejo vseh sredstev, da bi KDK in njene voditelje čim bolj diskreditirali. V ta namen rabijo predvsem vsi zlobna podtikana g. Radićev in Vukičevića. Tako so hoteli izkoristiti tudi za včeraj napovedani sestanek med gg. Radićem in predsednikom češkoslovaške delegacije za zbliznanje med Jugoslavijo in Češkoslovaško dr. Uhlirjem. G. Radić je povabil dr. Uhlirja na kosilo, toda radikali so ga okupirali in tako dolgo zažrevali, da ni prišel na kosilo, marveč se je sestel z g. Radićem šele pozneje. Vukičevići pa so hoteli iz tega kovati kapital ter so širili vesti, češ, da se dr. Uhlir ni hotel sestati z g. Radićem.

Še bolj netaktno so nastopili režimovci na včerajšnji seji Narodne skupščine, ko so g. Radiću podtikali, da je obdolžil Srbijo kot povzročiteljico svetovne vojne. Starejši in resni politiki so to postopanje vladnih krogov javno

in ostro obsojali in odklanjajo taktiko, ki ji dajejo ton mladi in neizkušeni začetniki okrog g. Vukičevića.

G. Vukičević je bil snoči v Topoli, kjer je bil sprejet od kralja v avdienci. Ko se je zvečer vrnil, je začela njegova okolica takoj širiti vesti, da je položaj vlade čvrst in da je za vsak slučaj osigurana inicijativa za vsako bodočo kombinacijo radikalni stranki in g. Vukičeviću. Toda tudi najožji pristaši g. Vukičevića tem vestem ne verjamejo več tako, kakor so jim v začetku.

Vaš dopisnik se je z ozirom na te vesti obrnil na uglednega radikalnega voditelja, ki mu je simpatij: Sedaj ne gre več za vlado in o izpattih in antipattih od poedincev ali poedinih strank, marveč za temelje, na katerih sloni naša država. Gre za popolnoma nov sistem vladanja, povsem drugačen nego je sedanj. V ospredje sili revizija ustave in temeljita decentralizacija uprave, ki jo upravičeno zahtevajo vsi prečanski kraji, zlasti kar se tiče decentralizacije financiranja. Naravno je, da morajo pri tem velikem delu sodelovati vsi deli naše države brez izjeme. Takih problemov sedanja vlada ne more rešiti. Zato tudi ne pride več v poštev razpoloženje in nerazpoloženje napram poedincem in vse mahinacije, ki spadajo v zgodovino sistematičnega nasilja sedanje vlade, ki bi hotela podajšati življenje sedanjemu sistemu absolutnega vladanja iz Beograda. Mesec april bo mesec velikih izprememb ne samo v vremenskem, marveč še v mnogo večji meri v političnem oziru.

Fašizem postaja vedno bolj predrzen

Zatiranje slovanskega življa v Italiji se intenzivno nadaljuje. — Figarji se trkajo na junaška prsa in napovedujejo osvobodjenje Dalmacije.

Gorica, 9. marca. Dočim se v Beogradu in Rimu pripravljajo na obnovo pogonjanja za ureditev vseh še neurejenih vprašanj med obema državama, je pričel fašizem še huje preganjati naše rojake v Julijskih Benečiji. Iz državnih služb so že davno odstranjeni vsi tujerodci, sedaj pa so prišla na vrsto tudi privatna podjetja. Slovskim podjetjem je že davno onemogočen obstoj in so s tem seveda izgubili vsako zavetje oni, ki doslej še vedno niso klonili. Vsi državni uradniki, v kolikor niso bili odpuščeni, so premeščeni v južne pokrajine, slovensko šolstvo je popolnoma izginilo. Italijani so v osvobodjenju zaprli 7 slovenskih srednjih in 651 osnovnih šol tako, da slovenska deca sploh nima pouka v svojem jeziku, a fašizem ji hoče zabraniti celo doma uporabo materinega jezika. Oni Rim, ki se povsod drugod postavlja na neko višje stališče in zahteva zase posebne pravice, v Italiji ni našel niti besede v obrambo slovenskega duhovnika. In tako je tudi iz cerkve že davno izginila slovenska beseda.

Nedavno se je vršila v Rimu pod predsedstvom generalnega tajnika fašistične stranke konferenca vseh pokrajinskih tajnikov, na kateri so bile določene nadaljne smernice za iztrebljenje vseh tujerodcev. Uspehi te najnovejše akcije se vedno bolj kažejo. Ker ni več društev, ki bi jih mogel fašizem razpuščati, se je lotil posameznikov, katerim hoče z raznimi šikanami življenje tako zagreniti, da jih prežene z rodne grude ali pa gospodarsko uniči. Drznost fašizma pa ne pozna nobenih mej. V Trstu je bil osnovan poseben sprostovoljni borbeni oddelek, ki ima nalogo vršiti propagando tudi v italijanski Dalmaciji. Iz Trsta so začeli pošiljati dalmatinskim Italijanom letake in brošure, v katerih jih pozivajo, naj vztrajajo v borbi, ker ni več daleč odrešenje.

Te dni je bil izdan letak, ki so ga podpisali borci z Vittori Veneta, dalmatinski begunci in D'Annunzijevi legionarji, v kateri naglašajo, da so na drugi obali Jadrana ostanki cesarstva, ki ga je uničilo zmagnosno italijansko orožje, spuščajo v divjaške represalije proti Italijanom, dočim si Slovani v Italiji usirpirajo pravice italijanskih državljanov in se preobdajajo italijanskega kruha ter pripravljajo zarote in teptajo italijanske gostoljubnost. Toda mi bomo ponovno poglani preko meje Boroevičeve vojake, ne bomo jim dali kruha, marveč jim bomo dali preskusiti svinca. Zemlja italijan-

skih mučnikov se ne bo dala več izkoristiti.

Proglas poziva italijanske študente, naj se pripravljajo na borbo. Italijanske delavce opozarja na strahote, katerim je izpostavljeno delavstvo v Jugoslaviji in jih poziva, naj ne sodelujejo s temi izdajalci. Lastnike parnikov pa poziva proglas, naj izpuste iz službe vse Jugoslovence. Proglas končuje z apelo, naj vse, kar misli italijansko, vodi najodločnejšo borbo proti Jugoslovenom in to do zadnje kaplje krvi. Italijanska zastava bo v kratkem zmagnosno zaplapolala in ni več daleč čas, ko bo osvobodena tudi Dalmacija.

Ljubljanska raca v zagrebških listih

O seji Zbornice TOI, ki je ni bilo.

Današnji »Jutarnji list« primaša iz Ljubljane datirano vest, da je imela Zbornica TOI včeraj sejo, na kateri je med drugim razpravljala o zavarovanju delavcev. Stavljeno pa je bil baje tudi predlog glede osnovanja novega lista, ki naj bi zastopal interese slovenskih gospodarskih krogov, vendar pa po informacijah »Jutarnjega lista« v tem oziru še ni bil sprejet noben sklep. »Jutarnji list« komentira to vest kot dokaz, da slovenski gospodarski krogi ne najdejo zadostne zaščite v tako zvanem velikem slovenskem tisku, ki je popolnoma strankarski in ki se baš iz strankarskih razlogov nagiba tja, kjer najde večje število volivcev.

Delstvo je, da se včeraj sploh ni vršila nobena seja Zbornice TOI niti ne njegovega načelstva, ker je bil predsednik g. Jelačin po naših informacijah v Beogradu, Seja Zbornice TOI bo šele v četrtek 19 tm. Zdi se, da je ljubljanski poročevalec »Jutarnjega lista« zasledoval s svojo vestjo povsem druge namene, kakor pa točno informiranje javnosti.

FRANCOSKO-AMERIŠKA POGODBA

— Newyork, 9. marca. Senat je odobril nedavno sklenjeno razsodiščno pogodbo med Francijo in Ameriko, ki bo sedaj predložena predsedniku Coolidgeu v podpis. S tem so omogočena pogajanja Amerike z Anglijo, Japonsko, Italijo in Nemčijo, ki se bodo pričela v kratkem.

Iz ljubljanske kronike

Afera Ivana Klemenčiča. — Aretacije številnih beračev.

Politijski nadzornik g. Zajdel je z današnjim dnevom zaključil podrobno poizvedbo glede afeze kočevskega restavratora Ivana Klemenčiča, ki je obdolžen roparskega napada na pošto ambulanco doleenskega vlaka. Včeraj je bil g. nadzornik na Bledu in v Radovljici, kjer je zaslišal mnoga osebe, ki so podale poljasna in dostojna informacije glede delovanja Ivana Klemenčiča, ko je ta bival na Bledu in pozneje na Lescah, kjer je skupno z nekim ljubljanskim vodil lesno trgovino. Sam Klemenčič je vodil zelo slabo knjigovodstvo o svojih poslih. Kakor se je ugotovilo, je bil od njega v najem vzeti hotel »Trst« v Kriševju aktiven.

Doslej niso bile nobene druge osebe aretirane. Pri dosedanjih zasliševanjih Klemenčič vedno vztrajno trdi, da ni vplnil v pošto ambulanco. Na vsa vprašanja odgovarja kratko: »Jaz se nič ne spominjam.«

Kakor nam zatrjuje, je zbranec, toliko obtežljivega materiala, da bo moral po mnenju kriminalistov končno Klemenčič kloniti in priznati svoj zločin.

Mestna občina skuša s pomočjo policije zajeziti beračenje po mestu. Počitek je že od nekaj dan beračev. Svoj čas so namreč mestni očeti določili. Ja smejo revni neščani ob petkih hoditi od hiše do hiše ter prositi miloščine. Ta privilegija pa so ziveli samo rojeni ljubljanci. Ljubljanski berači, ki se vedno silijo na to svoje staro pravico, so prav čezrdeci, ker jim skušajo sedaj to pravico kratiiti. Vsi ljubljanski trgovci so namreč v smislu sklepa združeno občnega zborna travevskega obrtnika pripravljali prispevati gotov znesek mestnemu magistratu za mestne uboge, samo da se odpravi nadležno beračenje. Ljubljanska policija zadnji čas strogo pazi na berače in ni dneva, da ne bi bil kak le-rač aretiran in izročeni sodišču. Danes, ko je dan beračev, je policija podvočila svojo kontrolo nad berači ter so stražniki že dopoldne pripeljali na glavno stražnico pet beračev, ki so prosjačili po mestu. Siromaki, večinoma priletni možje, so bili ogorčeni ter so na policiji izjavljali:

Gospodje! Mi smo »štokindri«! Podpore nam magistrat noče dati, obljubljajo nam samo »ta revno hišo«, a tja ne pridemo, ker je prenapolnjena. Pravijo nam, kadar bo prostor, pa pridemo notri. Pustite nas vsaj do 1. maja, potem bo sonce in toplo, pa bomo šli raje na Rožnik.

— Stari ste 50 let. Poznamo starče, ki se mučijo z delom in garajo noč in dan, da si služijo vsakdanji kruh.

— Kaj nam to mar. Ti niso »štokindri«, zato pa morajo delati. Nimajo pravice beračiti po mestu.

— Vi, Miha, greste v zapor.

— Ne, gospod! To pa ne. Mene štokinda v zapor? Kam pa pridemo? Imam doma bolno ženo.

Takoj so se informirali in zvedeli, da Miha nima bolne žene...

Vsi berači so romali nato v sodne zapore.

Težka nesreča v Mengšu

Danes ob 11. dopoldne je bila ljubljanska reševalna postaja telefonično iz Mengša naprosena, naj takoj odpošlje v Mengš rešilni avto, da prepelje v ljubljansko javno bolnico težko ranjenega hlapca Vincenca Habjana, ki leži nezavesten v občinskih hiralcini, kjer so mu za silo obvezali težko rano na glavi. Rešilni avto je ranjenca že opoldne pripeljal v Ljubljano. Njegovo stanje je brezupno ter je težko, da bi ostal pri življenju.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.89, Berlina 13.5825—13.6125 (13.5975), Bruselj 0—7.931, Budimpešta 0—9.95, Curih 1093.5—1096.5 (10.95), Dumaj 7.996—8.026 (8.011), London 277.12—277.92 (277.52), Newyork 56.77—56.97 (56.87), Pariz 222.77—224.77 (223.77), Praga 168.15—168.95 (168.55), Milan 0—300.72.

Efektii: Celjska 164—0, Ljubljanska Kreditna 135—0, Prašteditona 890—0, Kreditni zavod 155—0, Večje 135—0, Ruše 268—280, Stavbna 56—0, Sešir 125—0.

INOZEMSKA BORZA.
— Curih. Beograd 9 13375, Dunaj 73.18, Berlin 124.20, Praga 15.38, Milan 27.45, Pariz 20.43, London 25.3425, Newyork 519.50.

SLS v obrambi svoje podle preteklosti

«Slovenec» pamflet na slovenske naprednjake. — Kdo je izdal slovenski narod habsburškemu režimu? — Klerikalni vojni hujskači in denuncijanti. — Ali je res klerikalizem odredil slovenski narod?

Radikalni dijaški klub »Slovenski jug« je izdal brošuro, v kateri dokazuje škodljivost zveze s klerikalci za radikalno stranko, kakor smo zvedeli iz beograjskega »Vremena«, kjer se zaradi nje razburja dr. Ravnihar, in iz današnjega »Slovenca«, ki je pod naslovom »Pamflet v resnici objavil pamflet a SDS.

Znano je, da je radikalni dijaški klub »Slovenski jug« že pri začelih velikih zasopah odklonilno stališče napravil zvezi s klerikalci, in znano je tudi, da zastopa enako stališče, razen dr. Ravniharja, tudi večina slovenskih radikalov, zlasti pa ona skupina, ki se zbira okoli dr. Sajovica in njegovega lista, kočevske »Samoupravce«. Povsem naravno je, da skuša ta struja uveljaviti svoje mnenje v radikalni stranki, ki je zaradi zveze s klerikalci povsem umevno izgubila zelo mnogo na ugledu med naprednimi Slovenci, med katerimi se zaradi te zveze ni mogla uveljaviti po svoji želji. Ne spuščamo se v vsebino te brošure; razburjenje, ki ga je povzročila v klerikalnih in gotovih radikalnih krogih, pa nam služi za dokaz, da je vsekakor zadela v živo.

Posebno je morala zadeti v živo naša klerikalca, ki živajo v današnjem »Slovencu« iz svojih obilnih zalog gnojnice na slovenske naprednjake, katerim očitajo svoje lastne grehe po zgledu tatu, ki vpije »Primitite tatule«. Naj navedemo samo nekaj primerov iz »Slovenca« kloake za boljše razumevanje klerikalne »poštenosti« in »moralnosti«.

»Slovenec« označuje slovenske naprednjake kot »liberalno - nemškutarsko družbo, ki je imela nekdanj edino nalogo z Dunaja, da izdaja slovenski narod habsburškemu vsenemškemu invazijskemu režimu.« Da se je »slovenski liberalizem ves srečen počutil« v družbi buržujske nemškutarske družbe in da ni imel slabšega občutka, kakor če je mogel svoj lasten rod, svoje lastno poreklo pred tujcem zalajiti, svoj narod izdajati in mu škodovati.

Slovensko narodno - napredno stranko sta pred vojno vodila dr. Ivan Tavčar in Ivan Hribar. Dr. Ivan Tavčar je bil eden najodličnejših slovenskih pisateljev, in z gornjimi svojimi trditvami blati klerikalna hijena njegov spomin, ki bo vedno ostal svetel v zgodovini slovenskega naroda, kakor ga je hotel blati tudi takrat, ko je pred vojno denunciral njegovo soprogo, sedanjko častno dvorno damo in častno meščanko ljubljanske gospe Franjo, ker je potovala z »Ljubljanskim Zvonom« v Beograd in bila sprejeta ter odlikovana od pokojnega kralja Petra. »Slovenec« jo je v začetku vojne celo pozival, naj vrne podeljeni ji red sv. Save... Drugi voditelj tedanje narodno - napredne stranke je bil bivši ljubljanski župan in poznejši jugoslovanski poslanik v Pragi g. Ivan Hribar, ki ga je denunciral »Slovenec« zaradi njegovih potovanj v Rusijo in mu ponovno očital njegova panslaviistična stremjenja, zaradi katerih je bil med vojno po nemali klerikalni zaslugi interniran. G. Ivan Hribar je danes član radikalne stranke in zdi se nam, da bi najraje povedal, v koliko je resničen »Slovenec«, pamflet glede nekdanje narodno - napredne stranke.

Da osveto nekoliko pozabljenosti o vlogi, ki jo je igrala SLS pred vojno in ki bi jo danes rada zagajala z izmisljenimi napadi na slovensko naprednjake, naj navedemo, da je »Slovenec« dne 27. julija l. 1914 objavil pesem, ki ima med drugimi te besede:

»S kanoni vas pozdravimo, vi Srbi, dom hladen vam postavimo ob vrbi ...

V imenu božjem pride k vam armada pogledaj, kaj se sveti tam z Belgrada.

Nočnikam meč izderemo bliskavi, da prestol vam operemo krvavi.

Itd. itd.

Iste dne je pisal »Slovenec«: »Če je kdaj kaka vojna bila pravična, je vojska proti Srbiji, tej sramotni državi, ki živi samo od umora, sleparije in verolomstva. Ta država mora biti ponižana, to je edina pot do resničnega, trajnega miru.«

Dne 1. julija 1914 je pozival »Slovenec« v svojem denuncijantskem nagovoru: »Pozivamo ljudstvo, naj nam vsakega velesrbskega hujskača naznanj. — poskrbeti bo treba, da se belgradska zalega na Slovenskem popolnoma zatrela!«

Ljubljanski škof dr. Jeglič je tedaj izdal pastirski list, v katerem pravi med drugim: »In zares, vojna zoper Srbijo je pravična. Ze več let Srbija zoper Avstrijo hujska, zoper njo spletari, jo očitno zasramuje, in napoveduje propad in pogin, da celo po Avstriji sami širi duha nepopravni in izdaistva Dolgo časa že čuti ves svet, da je vojna neizogibna.« In isti škof je 11. avgusta l. 1914 pozival v priditji rezerviste: »Možje! Ključ vas cesar, da izročimo v roki branite katoliško Avstrijo, katoliško našo cesarsko rodovino zoper zaklete sovražnike samega Jezusa, pričujočega v zakramentu ljubezni. — Može, kako zviščen, kako svet, kako Bogu dopadljiv le bo, v katerega ste poklicani! Z vami je pravica, z vami je bog gospodar vojskih trum!«

In tajništvo je razposlalo tedaj okrožnico na svoje zaupnike, ki jih je prosilo za poročila, ali se v njihovem kraju opazijo pojavi velesrbsstva oziroma protiaustristijskega, kdo je naročnik naprednih listov med njimi »Slovenskega Naroda« in »Učiteljskega tovariša« in v katerih javnih lokalih so ti listi na razpolago. »Prosimo za najnujnejši odgovor na ta vprašanja, da bo - vedelo strankino vodstvo v pravem času ukreniti vsa potrebna sredstva.« pravi na koncu ta klerikalna okrožnica. »Domovina je v nevarnosti, tedaj vsi možje na krov! Vse za vero, dom, cesarja!«

To je samo nekaj primerov izmed nešteti, ki pa že dovolj jasno kažejo, kdo je slovenski narod izdal habsburškemu vsenemškemu invazijskemu režimu.

Isti ljudje, ki so tedaj vodili SLS, so se danes vodijo. Kakor so takrat preganjali slovenske naprednjake, prav tako jih še danes po istih metodah, samo z drugimi sredstvi. Če bi se vse zgodilo v preteklih časih po klerikalnih željah, bi danes slovenskega naroda več ne bilo. Večina moč, katerih imena so zabeležena v zgodovini slovenskega naroda in ki v resnici neka pomenitja, je izšla iz protiklerikalnega tabora in če bi njih ne bilo, bi tudi slovenskega naroda ne bilo oziroma bi vsa ne stal na sedanjih kulturnih višinih.

Toliko za enkrat na današnji »Slovenec« pamflet. Če želi klerikalno glasilo, bomo lahko navedli še več zgledov iz dela klerikalizma za slovensko ljudstvo.

tega še v blagoslovljenem stanju, je bila takoj mrtva. Orožniki so aretirali oba stara Bečirova in ju izročili sodišču. Tako je rodbinska tragedija spravila v prerani grob mlado ženo, ki je poleg teža zapustila dvoje otrok, a stara Bečirova sta morala v zatonu svojega življenja v zapor.

Ze večeraj smo med dnevnimi vestimi poročali, da je novosadska policija aretirala in izgnala neko Slovenko, ki si je na vsak način hotela pribaviti večjo količino morfija. Gre za Celjanko Franciško Rupanovo, o čije avanturah prinašajo novosadski listi zanimive podrobnosti. Na policiji je Rupanova, ki je hčerka sodnika Rupana iz Celja, pripovedovala svojo burno in pestro zgodovino. Kot 16letna mladenka je pobegnila od doma. Mikal jo je svet, zlasti pa jo je veselil poklic artistke. V nadaljnjih letih je potovala po Nemčiji, Angliji, Franciji, Italiji, Avstriji in Egiptu, bila je tudi na daljnem vzhodu, na Kitajskem, na Japonskem, v Indiji itd. Nastopala je v različnih kabareti in varietejih kot plesalka in artistka, nastopila je v Tokiu, Carigradu, Kairu in drugod. V Turčiji se je seznanila z nekim moškim, ki je bil hud morfinist. Upala je, da ga ozdravi in reši tega omamnega strupa, toda zgodilo se je baš obratno. Postala je sama strastna morfinistinja in sploh brez morfija ni mogla živeti. Zato je odšla na daljni vzhod, kjer je kupčija s temi opojnimi sredstvi svobodna. Nato se je vrnila v Evropo. Odsla je na Dunaj, kjer jo je lečil sloviti dunajski profesor Wagner-Jauregg. Obljubil ji je, da jo popolnoma ozdravi. Toda brez morfija ni mogla živeti. Prišla je tudi v Jugoslavijo in se nastanila v Zagrebu, toda policija jo je izgnala. V Novem Sadu je pohajala okoli zdravnikov in moledovala, da ji zopet pijejo morfij. Naletela je pa povsod na gluha ušesa, pač pa so ji zdravniki vbrizgali več injekcij, ki naj bi učinkovite proti zahtevi telesa po morfiju. Rupanova je bila tudi v raznih lekarnah in si je skušala s ponarejenimi recepti pridobiti morfij. Pri njej je policija našla več doz morfija. Po zaslišanju je bila mlada slovenska pustolovka izgnana v Celje.

Pred zagrebškim senatom se je te dni zagovarjal nevaren in drzen pustolovec. Gre za 27letnega mehanika Rudolfa Vodopivca, rodom iz Sarajeva, a po narodnosti Slovenca. Vodopivec je uganjal svoje pustolovščine širom Jugoslavije, zlasti pa v Sloveniji, tako n. pr. v Rogoški Slatini, v Celju in Ljubljani, potem v Splitu in drugje. Nastopal je kot rojen hohštaper in se običajno izdajal za bogatega trgovca ali lastnika kakega velepodjetja. Zanimiv je zlasti trik, ki se ga je poslužil lani v Zagrebu in tako opcharil nekega šoferja za 5000 Din. Tik pred Arko vo tnovnico v Zagrebu je Vodopivec sešel v takso in naročil šoferju, naj ga pelje v Rogoško Slatino. Izdal se je za brata zagrebškega veleindustrija g. Arka. Šofer je res našel in ga peljal v Rogoško Slatino. Načel za vožnjo je znašal okoli 5000 Din, ki jih pa šofer ni videl. Kmalu po tej avanturi je bil Vodopivec prijet. V zaporu so prišle na dan še druge zanimivosti. Tako je policija ugotovila, da se je Vodopivec v Celju izdajal za lastnika žage v Sarajevu in najel nekega šoferja, ki ga je v družbi veselih deklet odpeljal v Ljubljano. Šofer je menil, da ima opravka z boljšim gospodom in je vso pot sam plačeval vso »celho«. Tako so se vozili iz Celja v Ljubljano in nazaj. V Celju je Vodopivec zjavil šoferju, da mora telefonirati v Ljubljano. Šel je k telefonu, toda šofer ga ni videl več v Rogoški Slatini se je Vodopivec izdajal za zastopnika Fordovih avtomobilov in je raznim osebam na ta način izvalil okoli 5000 Din. V Splitu je zopet nastopal kot častnik, pri raznih krojačih je naročil več oficirskih uniform, ki jih je sicer prevzel, toda plačal ni. Hotelirju hotela »Baikan« je naveznil, da mu bo privedel 200 čeških dijakov, ki bodo ostali mesec dni v Splitu in ložirali v hotelu Na ta način je dobil tudi lepo vsoto preduma. Pri večerajšnji razpravi je Vodopivec svoje goljufije in sleparije deloma priznal, zagovarjal se je pa, da mu je bila večina oskodbanih oseb dolžna večje vsote denarja. Sodišče pa mu tega ni verjelo in je pustolovca obsodilo na pet let ječe.

Predavanje ge. Gospodinove

V tekočem mesecu proslave Bolgari 50-letnico svoje svobodne države, ki se je proglasila na šentstefanski mirovni seji marca 1878. V Sofiji in po vsej Bolgariji se bodo vršile velike nacionalne svečanosti, a tudi Bolgari izven domovine prirede koncerte in predavanja, da opozore na svojo osemajsto.

Tako sta gospa Vanjka Gospodinova in gospod Grigor Gospodinov v ljubljanski unioinski dvorani priredila prvi bolgarski - jugoslovanski večer. Naše mesto pa je koncertoslov in umetniški priredb prenasličeno, in brez reklamskega aparata ali celo volič reklami ostajajo davorane vedno bolj prazne.

Zato sta tudi zakonca Gospodinova imela manje poslušalcev, nego bi jih zaslužila ideja bolgarskega in jugoslovanskega kulturnega zblizanja.

Gospa Iv. Gospodinova je predavala v slovenskem, dovolj gladkem, a seveda z bolgarskimi končnicami in naglasi, prepojenem jeziku o bolgarski ženi, njenem življenju, stremjenju, lastnostih ter o vprašanj novega ženstva vobče. Ogromne stvari ne kajpada ni mogoče obdelati v kratkem

predavanju. Gospa je podala zelo idealno in optimistično, izvečne čisto lirsko sliko Bolgarske, a sliko, ki večinoma končno za vsako slovensko žensko. Svoji trdvi se mogla podpreti s dokazi, sliki s statistiko, niti z literaturo ali vsaj s slikam. Prav lepo pa je naglašala, da je prva naloga današnje žene vobče: propojiti narode z etiko in mirno ljubljem. Zela je jako topla priznanje.

G. operni tenor G. Gospodinov je še jako mlad pevec, ki svojih pevskih študij v Rimu ni dovršil ter se mora še boriti s tehnično peča. Ima gotov prav prijeten, velik glas, mnogo čustva in mnogo najboljšo volje. Na odru je še popoln začetnik, je tudi kot koncertni pevec novinec, ki se mora še učiti, da bo ustrezal zahtevam seriozne kritike. Zapel je 11 bolgarskih narodnih pesmi v prireditvi D. Hristova, Spasova, Krstova in Mihajlova, a vse na enoličen način, junaško in dramski, tako da je bolj imponiral s silo lepega glasu, nego z lepoto podajanja. Prvi del njegovega koncerta je učinkoval zato bolj monotonski; v drugem delu pa sta Krstev z »Čavdar vojvodo« in Hristov z »Mikela bajovi« ritmično in motivno močno ugajala. Zadnje pesem je pevec celo ponovil.

Publika je podjetnemu pevcu po vsaki točki živahno ploskala. Z odlično spretnostjo je pevca spremljal g. kapelnik Ba-latka. Fr. G.

Bolgarska žena

Gospa Vanjka Gospodinova je sinoči predavala o bolgarski ženi. Povedala je o nji, da je zvesta silno marljiva, v svoji pokornosti naravnost suženjske narave, a polna stremjenja po višji kulturi in civilizaciji. Deklice po osnovnih šolah so marljivo od dečkov, po učiteljskih pa tudi nadkrituljevo moške tovariše Udejsvulejo z »Bolgarke na raznih poljih, tudi v družini in se bore za večjo socialno svobodo. Novi čas ni ostal brez zlih vplivov na značaj in naravnost bolgarskega ženstva, ki pa se je večinoma z lastnim trudom in talentom dvignilo v svoji srčni in umstveni prosvetljenosti ter se pridružuje moderni Evropi v borbi za svobodo.

Predavateljica Zaj ni povedala ničesar o bolgarskih pisateljicah leposlovnih in vednostne kvalitete, o slikaricah, kiparicah, igralkah, umesnicah in sploh prosvetnih, političnih in ekonomskih lvinih delavkah. Tudi ni govorila o bolgarskem ženskem šolstvu, koliko je ženstvu pristopno, koliko ga ženstvo za višjo in najvišjo izobrazbo izkorišča in kako to izobrazbo uporablja med narodom, koliko je delavnih ženskih društev i. dr.

Berlinski mesečnik »Die Frau«, organ Zveze nemških ženskih društev, pa je prinesel v letošnji januarski številki velezanimiv članek Bolgarke H. Grančarove »Modedane und Arbeitstier - bulgarische Frauentypen«, ki bi zanimal naše ženstvo in spada tudi v slovenske ženske liste.

O prišli 50-letnice bolgarske državne svobode naj posnamemo iz njega le nekaj stavkov: Bolgarska meščanka sodobnosti se ravna strogo po modnih muhah, se oblači po pariški modi ter je sprejela »pobičilo glavo« se hitreje in spevneje kakor Nemka. Ali je oblika okusna, praktična, individualna, je nevažno, da je le modernejša, čeprav se tako draga. Zakaj kar je modno, je Bolgarka lepo in modnosti prinaša meščanka vse žrtve. Zato je v meščanskem budgetu (bogatin in srednjih stanov) na 1. mestu oblika, obutev in perilo, na 2. hrana, na 3. stanovanje, na 4. vse ostalo. Zato bolgarska meščanka rajši sama kuha in pospravlja, se muči z nepraktičnimi sredstvi in orodji, nego da bi se odrekla — modi, eleganciji... In v rodbini meščanstva je prva žena, drugi je mož in šele zadnji so otroci. Za Veliko noč mora biti meščanska Bolgarka v novalo. Čudovito je baje, da zna biti celo Bolgarka zelo omejenih denarnih prarizev tako elegantno oblečena, kakor Parizanka, ki sta ji v modi vzgled.

Bolgarka pa je v zvezi svojih modnosti dobra mati (dasi je v rodbini prva?), piše Grančarova; čedna, vestna gospodinja. Seveda so tudi izjeme kakor povsod. Moderne vzgojne metode pa so še malo izvajane; večinoma so otroci po materah razvajani. Tudi meščanka zna krasno plesti, veziti, kvacitati ter je v ženskih ročnih delih mlajrska. Za sport Bolgarke nimajo še dosti umevanja, a tem več imajo ljubezni za ročna dela. Žal, da meščanke zanemarjajo krasne narodne vzorce ter se oklepajo francoskih modelov, ki so zato včasih manje okusni, a tem dražji. Toda to mučno delo se sploh ne izplača ter ni vredno časa in truda, ki ga zanj potrošijo.

Drugače, čisto drugače živi vaščanka, torej ogromna večina Bolgarke. Različne narodne noše, barvite vezanine, krasne pletenine, perilo, obleka mož in otrok: vse to stori Bolgarka vaščanka sama! S primitivnim orodjem. Sama striže ovce, trga zrele bombaževe kepe, stroke, pere volno ali bombaž, barva sirovine, jih čuje itd. ter izgotavlja vse perilo in vso obleko za vse člane rodbine. Marsikaj pa še nosi v mesto prodat. Vrhutega dela na poju kot črna živina, poraja dolgo vso otrok ter je sužnja moža, otrok, živine in poslov. Z otrokom na hrbtu, z orodjem na rami, stopa Bolgarka na delo ali z dela ter vedno obnem tudi plete ali kvacita.

Vaščanke se može zgodaj. Katera ima nad 20 let, je že »staričava« in vse lo gleda postarani. Zato pa je skoraj vsaka kmetiška Bolgarka s 30. letom že odvečla, sklompjena, izčrpana. Večinoma umirajo zgodaj. Vaške učiteljice pripovedujejo, da imajo mnogo otrok, ki imajo mačeho, in ne malo jih je, ki imajo že tretjo mater.

Večje je razoček med bolgarsko meščanko in vaščanko. Obe pa sta enaki v brezsocialnosti, delo obeh se cenijo premalo, obe sta preveč izkoriščani in zlorabljeni. Tako preveč Bolgarka o Bolgarkah, s čimer dopolnjujemo idealno sliko gospe Gospodinove...

Beležnica

KOLENDAR. Danes: Petek, 9. marca 1928; katoličani: Frančiška; pravoslavni 25. februarja. Danij mir.

DANASNJE PRIKREDITVE. Drami: »Danes bomo tiči«. Opera: Zaprti.

Kino Matica: »Tlačani«. Kino Dvor: »Svejk na fronti«.

DEZURNE LEKARNE. Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarič, Karlovska cesta.

— Iz sekcije ZNS (Službeno.) Za tekme 11. t. m. se delegirajo: igrišče Ilirije ob 10. Ilirija rez. — Hermes rez. g. Ahčan, ob 14. Ilirija: Hermes g. Šneler, ob 15.40 Primorje: Slavija g. Vodišek; igrišče Primorja ob 10. Primorje rez.: Slavija rez. gosp. Cimperman. — Tajnik.

Prosveta

Otroška predstava pri izredno znižanih cenah bo v ljubljanski drami v nedeljo popoldne ob 15. Vpizori se po enotnih cenah od 10 Din navzdol mladinska igra »Pepekla ali stekleni čevljiček«. Predprodaja pri dnevnih blagajni v operi.

»Zmagovalca oceana« se poje v ljubljanski operi v nedeljo popoldne ob 15. kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Zasedba običajna, opereto dirigira ravnatelj g. Polič.

Opozarjamo na jutrišnji dijaški predstavo, ki se vrši v ljubljanski drami popoldne ob 15. Vpizori se Ibsenova drama »Divja raca« v režiji g. Milana Skrbniška. Pred predstavo govori g. prof. Kobler o Ibsenu kot dramatik. Predstava se vrši v proslavo stoletnice rojstva Henrika Ibsena.

Operni orkester. Izdatno domnožen, izvaja v ponedeljek dne 12. t. m. v Unioinu orkestralni del Jos. B. Foersterjevih Štirih imakov in Vit. Novakova: Treh pesmi. Oboje sta dali skladbi, ki uživata v češkem glasbenem svetu velik sloves. Pri nas sta še neznani in se izvajata na ponedeljkove koncertu prvič.

Restanovna heroična komedija »Cyrano de Bergerac«. Se vpizori po daljšem presledku zopet v nedeljo 11. t. m. Komedija je dosegla svoječasno dostojen uspeh in predstavlja brez dvoma najočlednejšo komedijo Francozov zadnjega časa v glasbenih vlogah nastopajo: Cyrano — Lenovc, Rokšana — Nablocka, Kristian — Drenovec, Le Bret — Kralj, Raguencau — Lipah, Dguiche — Gregorin Liza — Medvedova. V ostalem sodeluje ves dramski ansambel. Komedija je nanovo inscenirana po osnutkih scenografa Vavpotiča. Vrši se za premijski abonma.

Opozarjamo na nočni prvi samostojni koncert nastop zagrebškega tria v Ljubljani. Koncert se vrši v Filharmonični dvorani s sledečim sporedom: Smetana Trio, v G. mol. Op. 15. Dvojak: Trio v B. duru, Op. 21 in Novak Trio quasi una balata. Bogato izbran in izredno pester komorni program izvaja umetniška trojica: Primarius Karlo Sancin, gosli, Marsič (klavir) in Matz (čelo). Komorni trio uživa v jugoslovenskih glasbenih krogih največji ugled vsled svojega umetniškega delovanja in izvrstnega podajanja Primarius Sancin je ljubljanskim koncertnim krogom dober in ljub znanec, in prepričani smo, da poseti naša publika vso svojo pozornost današnemu komornemu večeru. Začetek točno ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v Maticni knjižarni.

Gospodarstvo

—g Carinski dohodki od 20. do 29. februarja so znašali 47.807.615 Din. Od tega odpade na carinarico v Beogradu dinarjev 10.863.430, v Zagrebu 13.316.944, v Novem Sadu 7.943.222, v Ljubljani 8.519.058, v Dubrovniku 3.236.743, v Skoplju 2.900.761 in v Splitu 1.027.457 Din. Od 1. januarja do 29. februarja so znašali carinski dohodki 1.625.803.899 Din. v proračunu je bilo določeno za ta čas 1.547.883.314 Din.

—g Državni dohodki. V prvih osmih mesecih proračunske leta 1927/28 so znašali državni dohodki 6.953.211.877 Din, dočim je bilo v proračunu določeno 7.651.713.333. Primaniklaj znaša torej 698.501.456 Din all okroglo 10%. Naivečji primaniklaj je pri trošarinah in sicer 112.806.741 Din. Državni izdatki so znašali v tem času 6.493.719.148, dočim je bilo v proračunu določeno Din 7.651.713.333. Naiveč je pritrnilo prometno ministrstvo in sicer 418.309.381 Din, vojno pa 414.367.343 Din.

—g Nov način železniških dobav. Prometno ministrstvo je izdalo naredbo, po kateri se ne bodo licitacije za dobave koncentrirale pri generalni direkciji državnih železnic, marveč bodo posredovale pri njih vse železniške direkcije. Vse direkcije dobe dobavne pogoje, ki jih bodo dajale interesentom na vpogled. Interesentom ne bo treba potovati v Beograd, marveč bodo lahko stavili ponudbe na bližnji direkciji. Generalna direkcija bo sprejemala ponudbe od železniških direkcij. S tem bo omogočeno vsakemu interesentu sodelovanje pri licitacijah brez posebnih stroškov obenem bodo pa izključene zlorabe, ki so bile doslej med profesionalnimi beograjskimi licitanti na dnevnem redu.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave 1500 komadov nalucnikov. — Predmetni pogoj so na vpogled pri gradbenem oddelku te direkcije. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 14. marca t. l. ponudbe glede dobave jeklenih vrvi. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave 20.000 kg. noke in delov koles. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 28. marca t. l. pri ministrstvu vojske in mornarice odelenje za mornarico v Zemlju glede dobave 12.900 ton premoga do 29. marca t. l. pa glede dobave 600 ton ota. — Dne 29. marca t. l. pri komandi vrbske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave petroleia. — Dne 29. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 10.000 pisanih cunj za čiščenje. — Predmetni ozlasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 27. marca t. l. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 5.000 komadov travnice, žebelca in 1500 komadov soak. — Predmetni pogoj so na vpogled pri gradbenem odelenu te direkcije.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Dvojni tir na progi Zagreb-Beograd. — Mati ubila lastno hčerko. — Pustolovščine mlade Celjanke-morfinistke. — Nevaren pustolovec pred sodiščem.

Ze dolgo se je v merodajnih krogih razpravljalo o zgradbi drugega tira na progi Zagreb—Beograd, ki ma kot ena naših najvažnejših mednarodnih prog tudi največji promet. Naval na tej progi je izredno velik in še vedno narašča, a stara proga je v tako slabem stanju, da so želeniške nesreče skoraj na dnevnem redu. Radi velikega prometa je tudi popravljane proge v večjem obsegu skoraj nemogoče, ker bi moral sicer promet popolnoma zastati. Zato se je prometno ministrstvo končno odločilo, da zgradi na tej progi dvojni tir. Gradbena dela so razdeljena med beograjsko in zagrebško železniško direkcijo. Beograjska direkcija bo gradila progo od Beograda do Slavonskega Broda, zagrebška pa od Broda do Novske. Od Novske dalje sta predvideni dve novi progi in sicer ena preko Siska, druga pa preko Dugega sela. Prvotno projektirana proga Zagreb—Novska je bila opuščena iz raznih tehničnih razlogov. Na progi med Novsko in Brodom so dela pričela že koncem minulega meseca. Zaposlenih je zaenkrat 2.500 delavcev, ki kopljejo temelje in dovažajo gramoz za novo progo. Če ne bodo nastopile kake nepredvidene ovire, bo po mnenju strokovnjakov ta del proge zgrajen do konca letošnjega leta. Tudi v beograjski direkciji so že pričeli z delom in je doslej izdelanih 40 kilometrov nasipa. Tračnice in drugi za novo progo potrebni material pa ministrstvo dobavilo na račun repara-

cij iz Nemčije. Ko bo nova proga dovršena, bo temeljito popravljena sedanja proga, na kar bo promet med Zagrebom in Beogradom zelo olajšan. Nujno potrebno pa bi bilo, da se podvoji tir tudi na progi Zagreb—Zidanimost, kjer je sedaj promet najbolj otežkočen baš vseh tega, ker se mora vršiti v obeh smereh samo na enem tiru.

Pretrseljiva rodbinska tragedija se je te dni odigrala v selu Vrsi, občina Bugojno v Hercegovini. V selu živita že priletna zakonca Bečirov in sicer 75letni Hajdarovič Mustafa Bečirov in njegova 70letna žena Ema. Pri njima je stanovala tudi njuna hčerka Zujka, ki je bila poročena z nekim Husom Milanovićem. Med starimi in mladimi pa ni bilo posebne harmonije. Lasti tast in zet se nikakor nista sporazumela in bila sta si čisto v lasih. Pretekli dni sta se zopet spela. Med prepriome Bečirov navalil na svojega zeta in med obema je nastal hud pretep. Medtem je prihitela Zujka in hotela je razstaviti moža in očeta. V prepir se je vmešala tudi njena mati, ki je z nožem v roki navalila na svojega zeta. Ta ji je nož takoj izvil iz rok in ga vrgel na tla. Toda med tem, ko sta se zet in tast še nadalje prepirala, je Bečirova skrivoma nož in odšla za svojo hčerko, ki je zapustila pripravjoča se moža. Zunaj je našla na svojo hčerko in ne da bi črhnila besedico, ji je zasadila nož v srce. Nesrečna hčerka, ki je bila poleg

Dnevne vesti.

— **Davek na samce in rodbine brez otrok.** Poročali smo že, da je sprožil ministar narodnega zdravja dr. Popovič kočljivo vprašanje o davku na samce in rodbine brez otrok. Stvar sicer še ni dozorela in zaenkrat se prizadetim še ni treba bati, da jih država obdavi, vendar pa ni izključeno, da dobimo v doglednem času ta nova davčna bremena, kajti naša država se z davki vedno rada požuri. Nastane vprašanje, kako pridejo samci in rodbine brez otrok do tega, da bi morali plačevati posebne davke. Država pravi, da je treba skrbeti za potomstvo, da nataliteta ne sme padati in da je dolžnost državljanov dati državi čim več, zdravih in krepkih otrok. To je vse lepo in nihče ne more ugovarjati, da ne potrebujemo zdrave, za delo sposobne in dobro vzgojene mladine, toda siliti ljudi z davčnim vijakom, da imajo čim več otrok in da se ženijo ne glede na vse pomisleke, ki so pogosto zelo tehtni, se da samo tam, kjer država skrbi, da se morejo državljanji s poštenim delom vsaj skromno preživljati. Pri nas pa vidimo, da je brezposelnost od dne do dne večja, da morajo s trebulom za kruhom in da se vlada za važne socialne probleme sploh ne zmeni. Najprej pokrbeti, da bodo mogli ljudje živeti, potem jih pa prisiliti, da se ženijo in množijo. Pritiskati na samce in rodbine brez otrok v takih razmerah, kakor vladajo zdaj pri nas, bi pa pomenilo tirati že itak do skrajnosti ubožano ljudstvo v še večjo bedo.

— **Nagrade za izterjanje davkov v Sloveniji.** Kakor čujemo, so se te dni razdelile v smislu odredbe finančnega ministrstva nagrade med nekatere davčne uradnike v Sloveniji, ker so marljivo izterjali davke od davkopljučevalcev. Baje je poseben kurir prinesel okoli 260.000 Din iz Beograda v Ljubljano. Nagrad so bili deležni samo višji uradniki, dočim so se obrisali za nje ubogi davčni eksekutorji, ki morajo pred ljudstvom največ grenkih in trpkih pretrpeti. Na račun nagrad za Slovenijo se je baje tudi dobro okristila gotova gospoda v Beogradu. Značilno je, da so nekateri značajni davčni uradniki zavrnili to nagrado.

— **Ljubljanski pododbor Udruženja rezervnih oficirjev** je za letos izvolil sledečo upravo: Upravni odbor: predsednik: inž. Ladišlav J. Benc; I. podpredsednik: dr. Janko I. Žirovnik; II. podpredsednik: Milan A. Sterlekar; celjski podpredsednik: dr. Leopold A. Vičar; tajnik: Michael M. Majcen; blaginjak: Aleksander M. Kuharič; gospodar: France F. Ahčin; zapisnikar: Etbir R. Bežek. — Člani: Vladimir E. Janušič, Janko I. Jarec, dr. Željko M. Jeglič, Vekoslav M. Mlekuž, inž. Ciril G. Pirc, Rudolf I. Pleskovič, Jernej A. Vengust, Josip A. Zupančič. — Namestniki: dr. Julij F. Fellacher, Matko M. Janežič, inž. Ciril F. Juvan, dr. Ivan L. Pintar, Adolf A. Sadař. — Nadzorni odbor: predsednik: Rido A. Jug, podpredsednik: Matko I. Brničič. — Člani: Makslo I. Detiček, inž. Leo J. Mencinger, Avgust J. Pertot, dr. Rudolf V. Sajovic. — Namestniki: dr. Rudolf F. Koprivnik, dr. Stanko I. Novak, Veljko J. Oražem.

— **Odlikovanje francoskega poslanika v Tirani.** Naša vlada je odlikovala z redom Sv. Save I. stopnje francoskega poslanika v Tirani Devoisa, ki je zastopal naše interese v Albaniji v času spora med Jugoslavijo in Albanijo.

— **Iz državne službe.** Imenovana sta za učiteljico na državnem zavodu za slepce v Kočevju pripravnica Franca Vrhanec, za profesorja na specialni kmetijski šoli v Mariboru suplent Ivo Zupančič.

— **Konferenca profesorjev srednjetelečnih šol.** V sredo dopoldne se je nadaljevala konferenca profesorjev srednjetelečnih šol, na kateri se je razpravljalo o razvrstitvi profesorjev, o zakonu in pravilniku o strokovnih šolah ter o enakopravnosti učencev in učenk. Glede enakopravnosti učencev in učenk se je razvila zelo zanimiva diskusija. Zastopniki ljubljanske in beogradske Srednje tehnične šole so zahtevali, da se dovoli dekletom dostop na vse oddelke, dočim so zagrebški, splitski in sarajevski profesorji zavzeli nasprotno stališče in zahtevali, da se dekletom na nekatere oddelke dostop prepove. Gdd. dr. Zega, edini ženski član konference, je energično nastopil proti stališču zagrebških, splitskih in sarajevskih profesorjev ter zahtevala, da morajo imeti dekleta dostop na vse oddelke. Naposled je bilo sklenjeno, da se iz pravilnika sploh izloči odredbe, ki govore o tem kočljivem vprašanju. Tako bo poedinim šolam omogočeno, da po svoji uvidenosti sprejemajo, odnosno odklanjajo ženski naraščaj.

— **Konferenca o južnih železnih v Firenci.** Vprašanje južnih železnic, katerih del eksploataira naša država, še ni definitivno rešeno, ker imajo delničarji še vedno gotove pravice. Te dni se vrši v Firenci ponovna konferenca, na kateri se razpravlja o odkupu južnih železnic. Našo državo zastopa pomočnik generalnega direktorja dr. Frančič, ki je obenem član upravnega odbora južnih železnic.

— **Iz diplomatske službe.** Generalni konzul v Monakovem g. Jovan Milenković je imenovan za poslanika v Varšavi. Novimenuvani poslanik za Dunaj, g. Boško Jeftič, je snoči odpotoval na svoje službeno mesto.

— **Ljuba Davidović na dopustu.** Vodja demokratske stranke g. Ljuba Davidović je zaprosil pri predsedstvu Narodne skupščine za večtedenski dopust. Svojo prošnjo utemeljuje v prvi vrsti s tem, da je utrujen in da ga je zadnji čas zadel nov udarec v rodbini. Umrl je namreč edini potomec njegove rodbine, gimnazijec VI. razreda, Dušan Arangelovič. Ljuba Davidović je izgubil v vojni svojega sina - edince, a pred dvema letoma mu je umrla tudi hčerka - edinica.

— **Seja glavnega prosvetnega sveta.** V sredo se je vršila pod predsedstvom vseučiliškega profesorja dr. Gorgjeviča redna seja glavnega prosvetnega sveta, na kateri je tajnik dr. Glavinč poročal o tkočih zadevah. Na včerajšnji seji je glavni prosvetni svet razpravljal o novem učnem programu za srednje šole.

— **Zivalske kužne bolezni v mariborski oblasti.** V mariborski oblasti je bilo 5. t. m. pet slučajev svinske kuge in trije stekline.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list št. 23 z dne 8. t. m. objavlja dopolnitve k tarifi o pobiranju taks za pregled in žigosanje mer in merilnih priprav ter pravilnik o zavarovanju dnevičarjev, zaposlenih v državnih službi po čl. 130 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

— **Propadanje našega kmetijstva.** Kako daleč je spravila brezglava davčna politika našega kmeta, pričajo družbe, ki se od dne do dne bolj množijo. V vsakem »Uradnem listu« je objavljena cela vrsta dražbenih oklicev, kar je najboljši dokaz, da naše kmetijstvo sistematično propada. Zadnji »Uradni list« objavlja zopet 15 dražbenih oklicev.

— **Podržavljenje vicinalnih železnic.** V drugi polovici tekočega meseca se bodo nadaljevala pogajanja med prosvetnim ministrstvom in lastniki vicinalnih železnic glede odkupa. Pogajanja so se pričela že pred meseci, pa so bila prekinita, ker ministrstvo ni moglo pristati na pretirane zahteve lastnikov vicinalnih železnic.

— **Poznani so spominilki.** Poljedel. min je sklenilo zbrati podatke o prehrani prebivalstva naše države, v prvi vrsti o količini žita, ki ga porabimo doma. V pogledu statistike so naša ministrstva vspeh zelo potrebna. Če od postanka države bi bilo treba voditi točno statistiko o vseh pa nošah gospodarskega in socialnega življenja, kajti brez točnih statističnih podatkov ni mogoče proučiti nobenega gospodarskega in socialnega problema. Naša ministrstva se pa očitno ne zavedajo, kolikšnega pomena je statistika in zato prihajajo šele zdaj z idejami, ki bi se morale že davno uresničiti.

— **Vest o velikih potresih.** ki jih je napovedal Pera Manojlovič, je vzbudila med beogradskim listom izjavo, v kateri pravi, presenečenje Upravnika seizmološkega zavoda Velenko Mihajlovič je poslal vsem beogradskim listom izjavo, v kateri pravi, da na ozemlju naše države ne bo nobenega onih potresov, ki jih napoveduje Manojlovič. Vsako razburjenje je po Manojlovičem mnenju odveč. Če sploh more kdo napovedati potresne katastrofe, so poklicani v to v prvi vrsti seizmologi, ki pa v tem primeru ne vedo ničesar o kakih večjih potresih.

— **Bolgarska vlada je dovolila udeležencem letošnjega ljubljanskega velesejma.** ki se bo vršil od 2. do 11. junija, 50% popust na vseh svojih železnikih. To velja tudi za interese, ki potujejo iz Turčije preko Bolgarije na naše ozemlje. Olajšava velja za dohod na velesejem od 17. maja do 7. junija t. l., za povratek pa od 5. junija do 18. junija t. l.

— **Kožni sejem v Ljubljani na velesejmu** se ponovi dne 20. marca t. l. Interesenti naj pošljejo na naslov »Divja koža«, Ljubljana, kože vseh vrst divjačine, dobro sušene in neustrojene do 15. marca.

— **Sestanek Triglavov.** V soboto dne 10. marca ob priliki »Triglavanskega plesa« v Mariboru ob 5. uri popoldne plenarni sešnanek aktivnih Triglavov in starešinj v Grajski kleti. — Odbor.

— **Vreme in zračni promet.** Zračni promet na progi Zagreb - Beograd nima sreče z vremenom. V sredo je prispel avion iz Beograda ob pol 3. in se je že ob 3. vrnil v Beograd. Včeraj je bila tako gosta megla, da aeroplana ob 12. še ni bilo iz Beograda.

— **Poštna znamke za zračni promet.** Poštno ministrstvo izda v kratkem nove znamke, na katerih bo avilatični znak v obliki aeroplana. Te marke bodo nekoliko dražje. Pozneje pridejo v promet posebne vrste znamke za pošiljke z aeroplani.

— **Samomor starega bosanskega odvetnika.** V nedeljo se je ustrelil v Banjaluki eden najstarejših bosanskih odvetnikov Josip Bajor, ki je bil svojčas zelo bogat in ugleden mož. Pred vojno je spadala njegova rodbina med najbogatše v Bosni. Toda usoda Bajoru ni bila naklonjena. Vse premoženje je imel v gotovini in sicer v bankovcih, ki so po vojni izgubili vrednost. Nato mu je zbolel in umrl sin. Mater je sinova smrt tako potrla, da se ji je zmešalo in da je skočila v Kulpo. Tako je ostal Bajor sam in da bo grešča še večja, ga je zadela kap tako, da mu je polovica telesa otrpnila. Zadnje čase je živel v veliki bedi. Spomin na srečne čase in beda sta ga gnala v smrt. Star je bil 65 let.

— **Iz Ljubljane**

— **Na akademijo v proslavo prezidenta dr. Masaryka,** ki se bo vršila jutri v soboto 10. t. m. v veliki dvorani Kazine, opozarjamo naše občinstvo in je vabimo, da se je v čimvečjem številu udeležijo. Začetek je točno ob pol 21. Vstopnine ni, sprejemajo pa se v pokritje stroškov prostovoljni prispevki. Po končanem sporedu prosta zabava. Sodeluje pri prireditvi sloveči pevski zbor g. prof. Emila Adamiča. obstoječ iz gojenk in gojencev obeh učiteljskih kar je z ozirom na to, da ta zbor že dolgo ni nastopil, atrakcija prve vrste.

— **Iz Beda Bosancev.** V Ljubljano prihajajo zadnje dni mnogi Bosanci, da dobe pri nas delo in kočček kruha. Toda sedaj je mrtva sezona in še mnogi domačini morajo stradati in prezebavati. Ljubljanska policija ima mnogo posla s sestradanosi Bosanci. Dan za dnem prihajajo Bosanci na policijo pred dežurnega uradnika ter ga solznih očih prosijo, naj jim vsaj izda prisilni potni list, da se morejo vrniti v svoj rojstni kraj, kjer jih čaka še večja beda. Prilpovedujejo, da so doma čuli, kako se lahko dobro zaslužijo v Sloveniji, a sedaj vidijo sami, da tudi tu ni zaslužka. Te dni je policija s prisilnim potnim listom odpravila že 10 nesrečnih Bosancev.

— **Iz Vreme, Ponoči in danes zjutraj** je močno deževalo. Vreme je drugače nestalno. Barometer še vedno pada. Snoči ob 20. je kazal barometer 762, termometer 2,6° C nad ničlo, danes zjutraj barometer 759, termometer 4° C nad ničlo.

— **Masaryka,** ki se bo vršal v HOO — **Iz Sekularna vzgoja mladine.** Opozarjamo cenjeno občinstvo na nepoučeno predavanje ZKD v soboto in nedeljo. Izredno lep 6 dejanski higijensko-vzgojni film nam predčuje poučitev otrok v seksualnem vprašanju in moderno vzgojo dorasajoče mladine. K filmu bo predaval o isti snovi zdravnik ženske bolnice v Ljubljani g. dr. Slavko Grum. Mladini izpod 16 let je pristop zabranjen. Ta lepi zanimivi in poučni spored si morajo ogledati vsi starši in vsakdo, ki mu je na srcu pravilna vzgoja mladine.

— **Iz mestnega središča TM.** V soboto 10. t. m. se bo vršil redni kurz iz alkoholnega vprašanja ob 17.30 v Akademskem kolegiju. Pozivam vsa kola, da pošljejo saj po tri svoje delegate na ta kurz. Po kurzu seja širšega odbora. — Tajnik.

— **Iz Sokol L. na Taboru** priredi v soboto dne 10. marca t. l. ob 8. zvečer predavanje o temi: Namen, pomen in cilj moderne telovadbe in sporta. Predava bivši predsednik društvenega zdravniškega odseka br. dr. Josip Bežek v levi spodnji dvorani (vhod nasproti vojašnice). K zanimivemu predavanju vabi vse članstvo PO.

— **Moška in ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Šiški** priredita v soboto dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer pri Keršič družabni večer s plesom. Vstopnine ni. K obliini odeležbi vabita odbora. 231n

— **Iz Onemoglost.** Snoči se je v Knaflijevi ulici nezavesten zrušil na tla neki starejši mož. Bil je to France Pečan, ki stanuje na Vodnikovih cesti v Šiški. Njegov suknjič je močno dišal po hizu. Odpeljali so ga z rešnim vozom v bolnico. Pravijo, da se je hotel zastrupiti, a se mu je izloz razil.

— **Drobitz policijske kronike.** Od večera do danes je policija prišla in zaprla 7 oseb, po večini berabe. Prijavljena ni bila nobena tatvina, policiji pa je bila prijavljena grda oskrumba 12-letne deklice po neznanem zločincu. Policiji sta bili prijavljeni dve manjši goptufiji, 1 slučaj kaljenja nočnega miru, 1 pretep v javnem lokalu, 1 lastnik psa radi pasjega kontumaca in 10 voznikov oziroma avtomobilistov radi prestopkov cestnopolijskega reda.

— **Iz Nogavice razne vrste v veliki izbirni kupite najceneje pri Dobelcu.** Pred Skofljo. 35-T

— **Iz Celja**

— **Umrl je v celjski javni bolnici** poštni uradnik g. Ivo Florjančič v starosti 56 let N. v m. p.

— **Celjsko pevsko društvo** ima danes v petek zvečer v društvenih prostorih v Narodnem domu vajo mešanega zbora. Pevci se naj isticke polnoštevilo udeležijo.

— **Elektrifikacija celjske okolice.** Te dni se je vršila komisija v vaseh Polule in Zgornja Hudiinja glede elektrifikacije. Te vasi se namerava elektrificirati. Počasti bo cela okolica dobila zaželeni tok. Elektrike želino pričakujejo tudi vasi Lisce in Ostrožno.

— **Deločelja.** V četrtek dopoldne se je vršila v Prešernovi ulici v Kanduserjevi hiši deločelja neke stranke. Zbralo se je precej radovednežev, ker so deločelje v Celju doslej bolj nenavadne. Pohištvo je stalo na ulici.

— **Stavbno gibanje.** Kakor čujemo, namerava neka stranka še tekom tega leta sezidati stanovanisko hišo na stavbišču na Kralja Petra cesti, kjer je mesnica mesarja Gorenjaka. V ta namen je že kupila potrebno stavbišče od dosedanjega lastnika

— **Seja zbora župnih načelnikov** je sklicana za soboto 17. marca t. l. ob 17. v Kragujevcu v Sokolskem domu. Dnevni red te seje bo sledeči: 1. Poročilo načelnikov JSS. 2. Volitev načelnika in treh namestnikov; volitev načelnice in treh namestnic; volitev izpraševalne komisije za Savezne prednjačke izpizte; volitev tekmovalne prizivne komisije. 3. Čas prednjaških tečajev za člane in članice leta 1928. 4. Prenos sedeža Saveza v Beograd. 5. Predlog za pokrajinski zlet v Mariboru leta 1928. Slučajnosti.

— **Klub Sokolov narodnih poslancev.** Kot je že znano, so se združili narodni poslanci, člani sokolskih društev, v poseben klub z namenom, da nastopajo v Narodni skupščini složno v zadevah, ki se nanašajo na Sokolstvo. Člani tega kluba naj so vsi narodni poslanci - Sokoli brez razlike na politično pripadnost. Klub je konstituiran takole: predsednik dr. Ivan Ribar, podpredsednik dr. Srdjan Budisavljevič, tajnik dr. Ljudevit Pivko; med člani odbora pa so še: dr. Kramer, dr. Žerjav, dr. Orga Andriehovič, Veljko Orzuovič, Branković, Popović, Metkoš, dr. Voj. Besarović, dr. Nikola Dragičević in ostali Sokoli - poslanci. — Klub je že začel uspešno vršiti stavljeno si nalogo in je v stalnih stikih s starešinstvom JSS.

— **Prenos sedeža starešinstva JSS.** Iz Ljubljane v Beograd. Ta točka je tudi na dnevnem redu 9. glavnega skupščine JSS, ki se bo vršila 18. marca t. l. v Kragujevcu. Vprašanje prenosa starešinstva JSS v Beograd je postalo namreč aktualno z ozirom na Jugoslovenski sokolski sabor, ki se bo vršil prihodnje leto in ki ima izreči končno odločitev. Po razpoložanju, ki vlada o tem prašanju v jugoslovenskih sokolskih župah, bo ostal sedež starešinstva JSS gotovo še nadaljno dobo petih let v Ljubljani.

— **Iz Beda Bosancev.** V Ljubljano prihajajo zadnje dni mnogi Bosanci, da dobe pri nas delo in kočček kruha. Toda sedaj je mrtva sezona in še mnogi domačini morajo stradati in prezebavati. Ljubljanska policija ima mnogo posla s sestradanosi Bosanci. Dan za dnem prihajajo Bosanci na policijo pred dežurnega uradnika ter ga solznih očih prosijo, naj jim vsaj izda prisilni potni list, da se morejo vrniti v svoj rojstni kraj, kjer jih čaka še večja beda. Prilpovedujejo, da so doma čuli, kako se lahko dobro zaslužijo v Sloveniji, a sedaj vidijo sami, da tudi tu ni zaslužka. Te dni je policija s prisilnim potnim listom odpravila že 10 nesrečnih Bosancev.

— **Iz Vreme, Ponoči in danes zjutraj** je močno deževalo. Vreme je drugače nestalno. Barometer še vedno pada. Snoči ob 20. je kazal barometer 762, termometer 2,6° C nad ničlo, danes zjutraj barometer 759, termometer 4° C nad ničlo.

— **Masaryka,** ki se bo vršal v HOO — **Iz Sekularna vzgoja mladine.** Opozarjamo cenjeno občinstvo na nepoučeno predavanje ZKD v soboto in nedeljo. Izredno lep 6 dejanski higijensko-vzgojni film nam predčuje poučitev otrok v seksualnem vprašanju in moderno vzgojo dorasajoče mladine. K filmu bo predaval o isti snovi zdravnik ženske bolnice v Ljubljani g. dr. Slavko Grum. Mladini izpod 16 let je pristop zabranjen. Ta lepi zanimivi in poučni spored si morajo ogledati vsi starši in vsakdo, ki mu je na srcu pravilna vzgoja mladine.

— **Iz mestnega središča TM.** V soboto 10. t. m. se bo vršil redni kurz iz alkoholnega vprašanja ob 17.30 v Akademskem kolegiju. Pozivam vsa kola, da pošljejo saj po tri svoje delegate na ta kurz. Po kurzu seja širšega odbora. — Tajnik.

— **Iz Sokol L. na Taboru** priredi v soboto dne 10. marca t. l. ob 8. zvečer predavanje o temi: Namen, pomen in cilj moderne telovadbe in sporta. Predava bivši predsednik društvenega zdravniškega odseka br. dr. Josip Bežek v levi spodnji dvorani (vhod nasproti vojašnice). K zanimivemu predavanju vabi vse članstvo PO.

Najbogatejša rodbina na svetu

Stari Vanderbilt je začel iz nič, a zdaj znaša premoženje njegovih potomcev 111 milijard dinarjev. — Primer žilavosti in podjetnosti Američanov.

Ameriška listi poročajo, da je Vanderbiltova rodbina najbogatejša na svetu, kajti njeno premoženje znaša 400 milijonov angleških funtov (okrog 111 milijard Din). Ko je želel pred 80. leti Commodore Vanderbilt na smrtni postelji, je lahko mirno zrl na svoj uspeh v kopicenju bogastva, kakršnega svet doslej še ni videl. Niti bližajoča se smrt ni mogla oslabiliti njegove samozavesti, kajti mož je tik pred smrtjo izjavil svojim sorodnikom, stoječim okrog smrtno postelje: Zaslužil sem vsako leto svojega življenja en milijon dolarjev in najbolj me veseli, da je imelo prebivalstvo Zedinjenih držav od tega zaslužka trikrat večjo korist.

Pred 82 leti je bil rojen v državi Island Cornelius Vanderbilt kot sin siromašnih roditeljev. Čakalo ga je težko delo, kajti njegov oče si je moral v potu svojega obraza služiti kruh. Dočim je prodajal njegov veliki tekmeč v gonji za dolarjem John Jacob Astor nemske glasbene instrumente, da bi s potranskim zaslužkom razširil svojo malo trgovino s kožuhočinami, je bil Cornelius zadovoljen, če je mogel zaslužiti dnevno nekaj centov s tem, da je oral na sosedni farmi, nosil priljago in prijel za vsako delo. samo da se je mogel skromno preživljati. Toda kljub bedi je mladi Vanderbilt že kot deček hrepenel po bogastvu. Bil je tako marljiv in varčen, da si je kmalu prihranil toliko denarja, da je kupil za 100 dolarjev malo ladjo, s katero je prevažal živila in potnike med državama Island in Newyork. S tem uspehom je bil tako zadovoljen, da si je izbral ženo, ki mu je pridno pomagala služiti denar. Kmalu je postal lastnik hotela v New Jerseyu in v banki je imel že 2000 funtov.

Njegovo premoženje je naglo naraščalo, ker je s prevažanjem potnikov in blaga dobro zaslužil. Čez nekaj let se je po Newyorku govorilo, da ima Cornelius Vanderbilt, potomec stare danske rodbine, že nad četrto milijona dolarjev. Milijoni so se kar sami kopičili. L. 1846 je imel že 66 ladij in samo od ene pomorske proge je imel 200.000 letnih dohodkov. Poleg tega je dobro investiral svoj kapital v ameriških železnicah in ko je pred smrtjo sešel

svoje bogastvo, je videl, da lahko zapusti svojemu sinu Williamu Henryju 75 milijonov.

Zanimivo je, da srečni dedič ogromnega premoženja do svojih 50 let ni kazal nobenega razumevanja za pridobivanje bogastva. Ko se je hotel poročiti s siromašno hčerko nekega župnika iz Brooklyna proti volji svojega očeta, je nastopil oče energično proti sinovi žentvi. češ, da kot navadni uradnik ne bo mogel preživljati svoje žene. Sve-toval mu je, naj se posveti gospodarstvu in izgubljeni sin je delal dolgo vrsto let na posestvu svojega očeta, predno je slednji spoznal, da je tudi sin podjeten. William Henry je podedoval po svojem očetu vse tipične lastnosti onih ameriških milijonarjev, ki so v mladosti trdo delali in večkrat tudi stradali. Toda Corneliusu se ni niti sanjalo, da bo njegov sin podvojil v nekaj letih milijone, katere mu je zapustil. William je znal tako spretno naložiti svoj kapital, da je pred smrtjo zapustil svojemu najstarejšemu sinu Corneliju 12 milijonov, drugemu sinu Williamu 11.400.000, ostalim otrokom po 2 milijona, svoji ženi pa letno rento v znesku 40.000 funtov. Toda bogastvo mu ni prineslo sreče. Nečoč je izjavil, da ni imel v življenju nobenega srečnega dne, odkar je zapustil svojo farmo. 200 milijonov dela človeku toliko skrbi, da za zabavo in razvedrilo nima časa. Zato je pred smrtjo razdelil bogastvo med svoje otroke, da bi ne imeli prevelikih skrbi.

Tudi njegov sin Cornelius je bil zelo podjeten in kmalu je narasla njegova dedščina na 20 milijonov funtov. Poivovico je zapustil svojemu drugemu sinu Alfredu. Prvorojeni sin Cornelius, ki se je oženil s siromašnim dekletom, je dobil samo 300.000, toda brat se ga je usmilil in mu je dal še 1.200.000.

Minilo je skoraj 100 let, odkar je prvi Cornelius Vanderbilt prihranil 1000 funtov, ki jih je moral zaslužiti v potu svojega obraza. Zdaj znaša premoženje rodbine Vanderbilt 400 milijonov funtov. V Newyorku imajo Vanderbiltovi krasno palačo, ki je stala nad 2 milijona funtov in ki ima krasen vrt, za katerega je potrošila rodbina 70.000 funtov.

Dunajčani se ne zanimajo za Bakerjevo

Kakor znano, nastopa v Johann-Straussovem gledališču na Dunaju že več dni slovita plesalka Josefina Bakerjeva. In dočim se je poprej na Dunaju za in proti nastopu Bakerjeve vodila srdita borba, ni zdaj v avstrijski prestolici za gostovanje temnopolte plesalke nobenega zanimanja. Revija je bila sicer prvi dan prav dobro obiskana, gledališče celo razprodano. To je bila pa tudi največja kupčija, ki jo je gledališče z Bakerjevo napravilo. Dunajčani se presneto malo zmenijo za nastope mulatke, pa magari da pleše naga. To je tudi razumljivo, kajti cene so pretirane in zato si lahko ogledajo revije samo kapitalisti.

Gledališče je samo napol razprodano in dunajski listi so si edini v tem, da gre revija z Bakerjevo prav slabo. Če je gledališče aktivno, je zelo dvomljivo, kajti stroški so ogromni. Samo Bakerjeva prejema za večer 400 dolarjev, za vsak svoj nastop v kakem nočnem lokalu pa še 800 šilingov. Pa tudi nočna gostovanja mulatke ne vlečejo več. Edini, ki ima od prireditve dobiček, je direktor Müller, ki prejema dnevno 3000 šilingov odškodnine za svoje gledališče.

Smrt Karla Nolla

V soboto je v Pragi umrl eden najboljših in najnadarjenjših češkoslovaških dramskih in filmskih igralcev, Karl Noll, ki je z velikim uspehom igral glavno vlogo v filmu »Dobri vojak Švejk« in »Švejk na fronti«. Z njegovo smrtjo je zadel češkoslovaško dramsko umetnost, zlasti pa češkoslovaško filmsko industrijo, ki se je baš zadnja leta začela lepo razvijati, hud udarec. Pogreb pokojnika je bil v ponedeljek. Udeležili so se polnoštevilo gledališki in filmski igralci, dalje senator Pichl in poslanec Klofač. V imenu Burianovega Divdala, čigar član je bil pokojnik, se je v toplih besedah od njega poslovil režiser Jan Svitek. Truplo so upepelili v krematoriju. — Film »Švejk na fronti« baš te dni predvaja kino »Dvor«.

Idealni hotel Marka Twaina

Povodom nedavnega potovanja po Evropi se je sloviti ameriški humorist Mark Twain ustavil tudi v Londonu, kjer je ložiral v hotelu »Cecil«. Ravnatelj je bil s slovitim gostom zelo uljuden in hotel mu je razkazovati vse hotelske prostore, povdarjajoč, da je hotel zelo moderno urejen in opremljen z vsem potrebnim komfortom. Zato je upal, da se bo odlični gost v teh prostorih prav dobro počutil. Mark Twain pa ni bil tega mnenja. »Zelo čedno,« je rekel. »Toda s hotelom v Oklahami, kjer sem se naravnost imenitno počutil, se ne da primerjati.« Ravnatelj ga je začudeno pogledal, Mark Twain je

pa nadaljeval: »Veste, že pravila, ki so nabita v dotičnem hotelu, mu dajejo nekaj prikupljivega in domačega, tako da se človek počuti kakor doma. Tako je bilo n. pr. tu napisano: Morsko travo zimnic ne smete uporabljati kot tobak! Potniki, ki ležejo v čevljih ali v škornjih v posteljo, plačajo posebno doklado. V slučaju, da bi v sobi deževalo, je pripravljen v omari dežnik, ki je gostu vedno na razpolago. Dva udarca na vrata pomenita, da je bil v hotelu izvršen umor. Tudi prosimo, da ne streljate na slugo, če takoj ne pride!« »Da, da,« je končal Mark Twain, »to je bil res idealen hotelček.« Ravnatelj je kar okamenel začudenja. Mark Twain ga je za prijazno potrepil po rami in pripomnil: »Potolazite se, dragi prijatelju. Upam, da postane tudi tu prikupljivo in domače, če ostanem delj časa pri vas.«

Senzacionalna aretacija v Atenah

Te dni je bil aretiran v Atenah Anglej John Gondolfin Bennett, bivši major angleške armade, sorodnik lorda Derylja in bivši osebni tajnik lorda Curzona za časa lausanske konference. Bennett je osumljen ponarejanja uradnih listin in sokrivde pri zagotnetni smrti ravnatelja zemljiškega katastra v Kavalli.

Bennett je ravnatelj angleško-ameriške družbe, ki je ustanovil z namenom, da pribori lastniške pravice bivšega sultana Abdula Hamida na grškem ozemlju. Imetje bivšega sultana na grškem ozemlju se ceni na 80 milijonov dolarjev. Ze poprej so bili aretirani nekateri uradniki omenjene družbe, ki so ponaredili zemljiške knjige v Kavalli. Kot Curzonov tajnik je Bennett izposloval klavzulo glede sultanovih posestev na Grškem, ki jo je hotel zdaj uveljaviti. V zvezi s to afero je baje tudi zagonetna smrt ravnatelja zemljiškega katastra v Kavalli, ki so ga našli v ječi mrtvega. Grške oblasti so odredile strogo preiskavo.

Slon obsojen na smrt

Svicarski listi poročajo, da je bila te dni izrečena v Baslu smrtna obsodba nad slonom. Kaj je zgrešil ta drugače miroljubni orjak, da so ga obsodili na smrt? V tamošnjem zoološkem vrtu so imeli slona po imenu Jony. Orjak je bil sicer udomačen, toda zadnja leta je često rogovihl in postal je nevaren. Tako je leta 1923 pobesnel in zgrabil strežaja, ki ga je krnil, in ga s tako silo tresčil v zid, da je bil nesrečenž takoj mrtev. Takrat so Jonyju prizanesli. Toda slon si je izbral drugo žrtev. Zopet je bil strežaj, katerega je slon pohodil z vso težo svojega telesa in ga usmrtil. Upravni svet zoološkega vrta je nato nad slonom proglasil smrtno obsodbo. V torek zjutraj so slona ustrelili. Kroglja mu je prebila čelo in tako ne bo mogel več rogoviliti in ubijati strežajev.

Datr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

— me ni nihče drugi klical? — Blackmoore je mislil pri tem na Mac Leana.

Načelnik se je obrnil in odšel. Cez dvajset minut je videl ravnatelj Blackmoorove pisarne, da se je vrnil šef v svoj kabinet ves nervozen in obupan.

Uradnikova radovednost je bila tako velika, da je nekaj časa poslušal kako hodi načelnik nervozno po kabinetu, potem je pa stopil k vratom in nastavljal uho na ključavnico.

Šef je govoril sam s seboj, toda ravnatelj ni razumel nobene besede. Iz kabine ta so odnevali samo težki koraki.

Nervozna hoja po kabinetu je pričala, da je izgubil železni mož že vso energijo in da sam ne ve, kako najti izhod iz zagate. Pisarniški ravnatelj se je čutil, da je šef naenkrat izgubil glavo. Poznal ga je dolga leta kot moža železne volje in neverjetne samozavesti.

Blackmoore so zadali globok rano na najbolj občutljivem kraju. Dali so mu namreč razumeti, da vladni krogi ne zapajo več njegovemu načinu borbe z Mordetom. Odkrito so mu očitali vse nedostanke, celo tiste, ki jih je sam najbolj tajil in skrival. Vlada je zahtevala, naj spravi to mučno afero čim prej pod streho. Pa ne samo to. Zdelo se je, da namerava sama poseči vmes in napraviti konec raznim govoricam s tem, da vrne obtožbo proti Mordetu kot brezpredmetno. Blackmoore je čutil pri tem moč Bartolsove roke. Skratka, načelniku policijskega departementa so hoteli zadrgniti vrat, ki jim ga je v svoji navinosti sam nastavil.

Blackmoore se je slednjič ustavil pri oknu. Povesil je glavo in se zagledal v tla. Kdo ga je prav za prav izdal? Kdo ga je očrnil pri vladi? Njegovi uslužbenci, ljudje, ki jim ni storil nič zalega, ki so se mu v obraz vedno prilizovali? Tom Harrys? Ali pa je sam vsega kriv? Kdo ve. Razne domneve so mu šle na živce, ker so se mu zdele pravilne. Čudno. Vse se mu je zdelo zdaj pravilno, vse mu je postalo naenkrat jasno. Pustolovčevo pismo je imelo v sebi nekaj resnice, ker je govorilo o tajnih sovražnikih, ki pazijo na vsak Blackmoorov korak. Blackmoore je bilo žal, da si je z Mordetovo afero tako belil glavo. Saj bi bil lahko že prej vedel, da si s tem ne bo utrdil položaja. Zdej je bilo jasno, da ga hočejo izpodrinuti, da so mu zrasli drugi čez glavo. Samo dejstvo, da se bo moral umakniti in prepustiti svoje mesto drugemu, če ni bilo tako tragično, kajti to je bila

naravna posledica neuspeha v Mordetovi aferi. Pač pa je Blackmoora hudo zadela vest, da pride na njegovo mesto Tom Harrys, ki ga Blackmoore kot človeka in uradnika ni posebno cenil. Naenkrat mu je postalo jasno, da ga hočejo ne le ponižati, marveč tudi smrtno razžaliti. In ta zavest mu je bila nepretirani vestnosti ni pravočasno zavezna. Zdej je bilo jasno, da si v svoji roval hrbta in da so ga izpodrinili njegovi lastni pomočniki.

To spoznanje je vplivalo nanj tako porazno, da je omahnil v naslanjač.

Preveliko zaupanje in vera v Toma Harrysa ga je pripravila ob kariero. Tom Harrys je že dolgo čakal na ugodno priliko. Mordetova afera je prišla kot nalašč. Harrys je z njeno pomočjo izpodnesel Blackmooru noge. Bil je Bartolsov pomočnik. To spoznanje je prišlo žal prepozno.

Mr. Blackmoore je opazil, da so postala očala potna in da jih je treba obrišati.

Mehanično je snel očala in tedaj se je ustavil njegov pogled na polnem košu papirja, iz katerega je molela kuverta z originalnim pečatom.

Utopljenec se lovi tudi za bilko, če ni druge pomoči.

Blackmoore si je znova nataknil očala in potegnil iz koša kuverta, da bi še enkrat prečital pismo. Toda kuverta je bila prazna. Pisma ni bilo nikjer.

Začel je brskati po košu in zmetal iz njega ves papir.

O pismu ni bilo duha ne sluha. Blackmoore je obstal kakor vkopan. Saj je vendar lastnoročno vrgel pismo v koš. Vzel ga je Harrysu iz rok.

Vrata pisarne so se zapirala z dvojno patentno ključavnico. Ključ je imel vedno pri sebi.

— Ne, ni mogoče... pismo mora ležati neke med papirjem. Izključeno je, da bi izginilo.

Začel je znova brskati po papirju, pregledal in obrnil je vsak listič posebej. Cez deset minut je obrnil zadnjega in globoko vzdihnil. Pisma ni bilo nikjer.

Skrbno je pregledal pisalni stroj, pogledal je v omaro in pod njo, preiskal je vse kotičke, prebrskal ves kabinet, toda pisma ni bilo nikjer. Pot mu je oblival čelo in napeti je moral vse sile, da ni začel obupno kričati.

Vrnil se je h kuverti. Ogledeval je je in obračal toda bila je prazna... Pismo je brez sledu izginilo.

Naenkrat je začutil Blackmoore potrebo, da bi se na ves glas zasmejal. Da, smeja se je hotel, obup mu je stiskal srce in vendar se mu je zdelo, da bi si s smehom olajšal gorje. Čudno. So ljudje, ki se na ves glas krohočejo,

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

kadar jim srce krvavi in bi bile solze bolj naravne nego smeh. Izginilo je. Bilo je ukraden. Kdo ga je ukradel?

To vprašanje je elektriziralo Blackmoorove možgane.

Z obema rokama se je prijel za glavo in si mel z dlanmi čelo.

Naenkrat se mu je zazdelo, da ga nekdo gleda, da ga opazujejo.

Skočil je k vratom in jih naglo odprl.

In tedaj je ves presenečen obstal na pragu, kajti slišal je, kako je njegov uradnik v zadnjem hipu odskočil od vrat.

XVIII.

— Še preveč dobrega, še preveč, dragi Georg. Rojeni ste na srečnem planetu detektivov. Kar sem jaz dolge mesece zaman lovil, ste ujeli vi namah. Samo zadržali ste mrežo, pa je bil plen v vaših rokah.

Mac Lean je sedel na preprogi, kadil cigareto in se smejal zardelemu Georgu v obraz.

— Že od ranega jutra sem tu v San Luisu in sam sem že marsikaj videl. Po vsem tem, kar ste mi povedali, vidim zelo jasno. Torej se njegova milost res peča tu z dobredelnostjo! Imenitno! Poleg tega pa deluje s svojim štabom za blagor Zednjenih držav za kar prejme zasluženo nagrado. Hahaha! Račun bo zelo dolg, mož ima že preveč masla na glavi!

Prijatelj Robin mi prinese legitimacijo, da bom smel z vami v tovarno gospoda Wooda, sam si pa preskrbim dostop tudi v druge tovarne. A vi, dragi prijatelj, pojdite z menoj in mi skričajte pokazete ljudi, ki zahajajo v palačo njegove milosti. Dejali ste, da sta v Woodovi tovarni dva taka tička. Morda izslediva v drugih tovarnah še ostale.

— Rad grem z vami, dragi Mac Lean, — je dejal Georg, — toda doslej mi še niste omenili, kako se godi miss

Luisi, dasi dobro veste, kako nestrpno pričakujem vesti o ubogi sestrični.

— Priznam, da zaslužim vaše očitke, — je odgovoril Mac Lean, — toda povem vam lahko samo to, da se godi miss Luisi dobro, da jo je dr. Pratt imenitno skrnil.

— Imenitno skrnil, pravite? Bože moj! Kaj ji je zopet pretela nevarnost? Ta prokleti dr. Mordet jo še vedno preganja?

— Potolažite se, — mu je prigovarjal Mac Lean, — Rabil sem besede dr. Pratta, ki res čuva in skriva miss Luiso kakor zmaj pravlično princeso. Toda zagotavljam vas, da ni nikjer tako varna, kakor pod strogim zdravnikovim nadzorstvom. V zahvalo za važne novice, ki ste mi jih povedali, vam moram priznati, da sem tudi jaz storil nekaj za vas. Dr. Ibrahim Mordet je že v mojih rokah in samo pest je treba stisniti, pa bo konec njegove slave.

— Stisnite jo, hitro jo stisnite, da vam ne uide, kakor je ušel Blackmooru iz Canon City! — je vzklil Georg.

— Potrpite, prijatelj, igra še ni napredovala tako daleč, da bi mogel napovedati protivniku mat ter zavzeti pri tem s kraljem štab in glavnc kraljico.

Vi se stopili tem lopovom v San Luisu poštono na prste. Za to važno delo vas čaka bogata nagrada. Toda glejte, tu prihaja naš prijatelj Robin in prinaša legitimacije. Cez četrte ure odidem.

Cez dobro uro sta stopila na dvorišče Woodove tovarne dva mladeniča v delavskih sukničih, kakor da prihajata z dela v mestu. Napotila sta se naravnost v delavni.

Večerja v vili profesorja Robina je bila zelo animirana. Mac Lean je zabaval s salonskimi dovtipi vso družbo. Gospa Robinova je poznala duhovitega Mac Leana že davno. Ljubila ga je kot

lastnega sina in zdaj, ko je bil tako prijazen z Georgom, ga je imela še bolj rada.

In vendar jo je spravil ta dobrodušni Mac Lean po večerji v slabo voljo, ker ji je povedal, da mora Georg drugo jutro odpotovati.

— Odpotovati moram, pravite? Zakaj mi pa niste že prej povedali? — je vprašal Georg začudeno.

— Da, odpotovati morate nazaj na zapad, dragi prijatelj ker je vaše delo tu končano. Danes dopoldne ste mi pokazali toliko sumljivih elementov, da jim moramo posvetiti vso pozornost. Vas pa potrebujem drugje. Navodila vam dam pred odhodom. Zdej pa dvignimo čaše, da napijemo uspehu in slovesu.

Mr. Robin je bil o Mac Leanovih načrtih poučen in zato gostov ni zadrževal. Georg se je iskreno zahvalil za gostoljubnost in ko je poljubil dobrodušni dami roko, ga je prijela gospa Robin za glavo in poljubila na čelo, rekoč:

— Poslavljam se od vas, dragi Georg, kot od sina, upam pa, da ne za vedno. Obljubite mi, da se vrnete k nam, čim bo mogoče.

— Radevolje obljubim in srečen bom, če bom mogel izpolniti to obljubo. Mr. Robin je spremil gosta v Georgovo sobo.

Mac Lean se je za trenutek opravičil, da napiše pismo. Mr. Robin in Georg sta se tih pogovarjala.

Pismo ni bilo dolgo, kmalu ga je Mac Lean vtaknil v kuverta in zapечатil. Namesto imena je označil na kuverti samo farmo in hišno številko.

Chinoferrin

kinavino z železom, najučinkovitejše sredstvo proti slabokrvnosti — Dobiva se v vsaki lekarni. 37/T

Zadnji spored pred zatvoritvijo vseh kinematografov Jugoslavije!

Jutri premijera največjega in najzanimivejšega filma iz produkcije pustolovnih filmov «Universal».

V orlovih krempljih

V glavnih vlogah: Svetovni prvak Fred Thomson, zračni vrag AL Wilson in dražestna Anny Little.

Elitni kino Matica **Telefon 2124**

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Največja izbira češkega in angleškega sukna.

Kompletno pohištvo spalnica ter kuhinjska oprava (vse iz mehkega lesa) — takoj naprodaj radi selitve. — Pomoške pod «Dobro ohranjeno 441» na upravo «Slov. Nar.»	DRUŽBA «ILIRIJA» Premog, drva, koks ogljje. — Dunajska cesta 46. poleg Iv Zakotnika. — Telefon 2820. 108/L	Službo vratarja ali nočnega čuvaja išče starejši, resen in trezen gospod. — Položi lahko kavicjo. — Pomoške pod «Zmožen/423» na upravo «Slov. Naroda».	Železno vino lekarstva dr. G Piccolija v Ljubljani — krepča oslabele, malokrvne odrasle in otroke.
Gostilno na deželi v večjem kraju na prometni točki iščem v najem; event. kupim z vsem inventarjem. — Dopisi pod «Gostilna/439» na upravo «Slov. Naroda».	Hiromant Prišel za kratko dobo. Pove prošlost, sedanost in bodočnost. Sprejema od 10. do 12. in od 3. do 6. V. Timofejev, Ljubljana, «Hotel Loyds», soba 10. 442	Vse četrtletje dobavimo šest izbranih tu in inozemskih revij za ceno 80.— dinarjev. — Bralni krožek. Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. Telefon 2937. 33/T	Podstrešno sobo oddam takoj samo solidni gospodični. — Naslov v upravi «Slov. Naroda». 430
		Nakup zlata, srebra, platine, srebrnih kron in zlatenice denarja — Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana VII, Sv Jerneja cesta št. 8	

Na splošno željo še danes ob 4. in pol 6. uri. Večerne predstave odpadejo vsled koncerta!

Hitite, da ne zamudite! Ogromen uspeh! Danes zadnjikrat!
Publika je enoglasna v sodbi, da so

TLAČANI

najboljši rusko-nemški film te sezije.

V glavnih vlogah MONA MARIS, HEINRICH GEORGE, OSKAR HOMOLKA, MARRY HAHN in drugi zvezdniki «Ufe»

Vsako si naj ogleda ta divni spored! Rezervirajte si takoj potrebne vstopnice!

Telefon 2124 **ELITNI KINO MATICA**

LJUBLJANSKI ZVON je izdal

JUBILEJNI ZBORNIK

za petdesetletnico OTONA ŽUPANČIČA

Uredil Fr. Albrecht, 121 strani in 8 slik v bakrotiskui.

Zbornik obsega 10 člankov, ki so jih spisali Fr. Albrecht, B Borko, Iv. Rozman, Jos. Vidmar, Miran Jarc, Ivan Lah, Janko Glaser, A. Debeljak in Janko Slebinger in ki osvetljuje z raznih strani pesnikovo življenje in delovanje. Pridejana so zanimiva pisma Dragotina Ketteja, Ivana Cankarja in Jos. Murna Župančiču. — Slike kažejo pesnika, njegove starše, ženo, družino, rojstni kraj in rojstno hišo.

Knjiga velja broširana Din 42.—, v platno vezana Din 56.—, poštnina Din 3.—. — Naroča se v

KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI
Prešernova ulica 54, ali njeni podružnici v Mariboru, Aleksandra druva cesta 13.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskomtira menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse računov ter ih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečnih Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo. Poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.